

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Centrul Național de
Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului
Cultural Imaterial către Inspekția Financiară cu privire la anularea actului
administrativ individual defavorabil,

împotriva încheierii din 24 martie 2026 a Curții de Apel Centru

Dosarul nr. 3r-129/26
NR. PIGD 2-23087181-01-3r-19052026

Depunerea cererii de apel peste termenul prevăzut de art. art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (V. Sîrbu)
Curtea de Apel Centru (G. Mîra, N. Ghedrovici, A. Bostan)

15 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 iunie 2023 Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a depus o acțiune în instanța de judecată împotriva Inspecției Financiare, prin care a solicitat anularea parțială a Prescripției nr. 25-02-10/645 din 29.03.2023, emisă de Inspekția Financiară a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiată, în partea prin care s-au constatat:

- suportarea de către Centru a unor cheltuieli nereglementare în sumă de 478,5 mii lei pentru efectuarea reparației scărilor și a intrării într-un imobil care nu îi aparține;
- încălcarea prevederilor pct. 9 din Regulamentul privind modul de calculare și plată a premiului anual personalului din unitățile bugetare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12.12.2018, prin achitarea neîntemeiată, în anul 2022, unor angajați ai Centrului a premiului anual în cuantum de 100% din salariul de bază;
- aprecierea creanțelor în sumă de 209,2 mii lei ca fiind creanțe cu termen de executare expirat, întrucât, potrivit legislației în vigoare, titlurile executorii aferente acestor creanțe nu mai pot fi puse în executare.

2. Prin hotărârea din 26 iunie 2025 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea.

3. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 august 2025 Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a depus apel nemotivat asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iunie 2025.

4. Prin încheierea din 24 martie 2025 a Curții de Apel Centru s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, deoarece apelul a fost depus după expirarea termenului legal prevăzut de art. 232 alin. (1) Codul administrativ.

5. La data de 29 aprilie 2026 Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a depus recurs împotriva încheierii din 24 martie 2025 a Curții de Apel Centru, prin care a solicitat admiterea recursului, anularea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea apelului.

6. În motivarea recursului, recurentul a invocat că nu se afla într-o situație de omitere a termenului de apel, deoarece despre existența hotărârii din 26 iunie

2025 nu a cunoscut până la data de 29 iulie 2025, când instanța de fond i-a comunicat-o, iar termenul legal de atac la acel moment era deja expirat. În aceste condiții, aplicarea instituției repunerii în termen ar fi fost nejustificată, întrucât termenul nu putea începe să curgă efectiv față de o parte care nu fusese informată despre hotărâre.

7. Totodată, recurentul invocă faptul că instanțele nu pot interpreta normele procesuale într-un mod care restrânge accesul efectiv la justiție și dreptul la exercitarea căilor de atac, deoarece aceasta ar conduce la lipsirea persoanei de posibilitatea reală de a-și apăra drepturile în fața instanței.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

8. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ prevede următoarele:

„încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

9. Art. 242 din Codul administrativ relevă că:

„recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic”

10. Prin prisma art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel”

11. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ prevede că:

„examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul”

12. Art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrative prevede că:

„instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1)”

13. Art. art. 232 alin. (1) din Codul administrative prevede că:

„apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

14 .Art. 218 lit.c) din Codul administrative prevede că:

„participantii la proces care s-au prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară”.

15. Art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrative prevede că:

„dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise”.

16. Art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate”

MOTIVAREA INSTANȚEI

17. Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că, încheierea Curții de Apel Centru a fost notificată recurentului la 14 aprilie 2026 (f.d. 107). Astfel, recursul depus la data de 29 aprilie 2026 este în termen.

18. Din interpretarea corectă a prevederilor legale enunțate, instanța de recurs notează că, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

19. La data de 26 iunie 2025 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii în ședință publică.

20. Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a recepționat dispozitivul hotărârii la 29 iulie 2025, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 73).

21. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 august 2025 Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a depus apel nemotivat.

22. Curtea de Apel Centru prin încheierea din 24 martie 2026 a declarat inadmisibil apelul Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, deoarece apelul a fost depus după expirarea termenului legal prevăzut de art. 232 alin. (1) Cod administrativ.

23. Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial a criticat soluția instanței de apel, susținând că nu se afla în situația de a fi omis termenul de apel, întrucât nu a cunoscut despre existența hotărârii primei instanțe până la data de 29 iulie 2025, când aceasta i-a fost comunicată de instanța de fond.

24. Efectuând controlul judiciar al încheierii din 24 martie 2026 a Curții de Apel Centru, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, or, în corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

25. Completul de judecată evidențiază că articolul 232, alin. (1) din Codul administrativ prevede expres că apelul se depune în termen de 30 de zile *de la pronunțarea dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu stabilește un termen mai mic

26. În acest context instanța de recurs ține să sublinieze că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

27. Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai. Așa, art. 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului *este determinat doar de un singur eveniment – data pronunțării dispozitivului hotărârii*. Respectiv, argumentul recurentului că dispozitivul hotărârii l-a recepționat ulterior datei pronunțării ei, nu are relevanță la calcularea termenului pentru depunerea apelului.

28. Coroborând prevederile art. 63, alin. (1) din Codul administrativ cu art. 385 alin. (1) din Codul civil se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice pronunțării dispozitivului hotărârii, adică ziua de 27 iunie 2025, iar ultima zi fiind data de 28 iulie 2025, ora 24:00.

29. Instanța de recurs relevă că în speță hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apel de către Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial la data de 29 august 2025 (f.d. 68), peste termenul legal admis de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe.

30. În urma celor constatate completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen. Recurentul/apelant nu a solicitat repunerea în termen a apelului.

31. În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial urma să îndeplinească obligațiile cu bună-credință. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenul prevăzut de lege, or, termenul de depunere a apelului este imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestei condiții atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al apelantului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

32. La caz, se reține că, în hotărârea Gurzhyy versus Ucraina (01 aprilie 2008), în care reclamantul nu a primit copii ale hotărârilor judecătorești care i-au fost transmise de instanța locală prin poștă obișnuită, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a considerat că, a fost chemată să examineze nu numai ce măsuri au fost luate de autoritățile judiciare pentru a se asigura că reclamantului i-au fost comunicate cu promptitudine deciziile, dar și acțiunile pe care reclamantul le-a luat pentru a se informa cu privire la evoluția procedurilor sale.

33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

34. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că Curtea de Apel Centru, în mod întemeiat, a declarat inadmisibil apelul.

35. Pentru considerentele expuse, având în vedere că încheierea instanței de apel este legală și întemeiată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea contestată.

36. Ținând cont de cele expuse și în temeiul cu art.243 alin.(1) lit. b) și alin.(2) din Codul administrativ.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de către Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial împotriva încheierii din 24 martie 2026 a Curții de Apel Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă